

ДІАГНОСТИКА БАЛАНСУ ПІДПРИЄМСТВА: КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ

Рета М.В., доцент, канд. екон. наук., Блудова О.С., магістр, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» м. Харків

Важливою складовою забезпечення обміном інформації про стан підприємства та його діяльність є баланс. Баланс, як форма звітності та метод узагальнення даних про склад майна суб'єкта діяльності за видами (складом і використанням) і джерелами утворення на певну дату, дає змогу зробити оцінку найсуттєвіших ознак підприємства. Бухгалтерський облік і звітність використовують на різних рівнях управління для здійснення певних цілей, виявлення і покращення розвитку підприємства.

Питання формування, методики складання та аналізу балансу, досліджувалися у працях вітчизняних науковців і фахівців у галузі обліку і економічного аналізу, зокрема О. Д. Данілова, О. І. Гадзевича, А. М. Герасимовича, В. П. Завгороднього, Г. Г. Кірейцева, Г. Я. Козака, Є. В. Мниха, І. В. Олександренко, Г. В. Савицької, Л. С. Селіверстова, І. О. Тарасенко, О. О. Терещенко, А. Д. Шеремета, Е. Брукінга, О. Мендрула, Н. Симонової, Р. Рейлі, Р. Швайса, С. Едвінсона та інших. [1]

Баланс представляє собою таблицю, яка складається з двох частин: ліва частина - це актив, а права - пасив. Необхідно відзначити, що існує певна кількість різновидів бухгалтерських балансів - вступний, поточний, розподільчий, об'єднаний, консолідований, ліквідаційний і ін., Кожен з них має відмінну від інших свою номенклатуру статей та методи їх оцінки.

Відображає вступний баланс активи організації та її зобов'язання на початку створення підприємства, а також статутний капітал організації і внесене засновниками майно.

Новостворений баланс містить результати господарської діяльності за певний період часу. Перед складанням цього балансу, як правило, проводяться інвентаризація і оцінка наявних у організації активів.

Поточні баланси поділяються на початкові, проміжні баланси які складаються на задані відрізки часу (за місяць, квартал, півріччя, дев'ять місяців), та заключний - за залишками коштів і їх джерел на кінець звітного року найбільш повно і достовірно відображають майнове і фінансове становище організації, оскільки перед їх складанням організації здійснюють ряд заходів по уточненню показників облікових даних (проводять інвентаризацію майна і зобов'язань, створюють необхідні резерви по деяких видах майна).

Розподільчі баланси складаються в момент поділу організації на кілька дрібніших юридичних осіб, а об'єднані - на момент об'єднання кількох організацій в одну, більш велику організацію юридичних осіб.

Консолідовані баланси складаються материнською організацією і містять узагальнену інформацію про майно і зобов'язання материнської організації і її дочірніх організацій.

Для того, щоб оцінити фінансовий стан підприємства за даними балансу, необхідно проводити стадію проведення його аналізу та діагностики. За допомогою діагностики балансу підприємства виявляються актуальні проблеми фінансового стану підприємства.

Діагностика балансу підприємства – дослідження сукупної системи організації, управління, виявлення комплексу взаємопов'язаних питань, які дають змогу побачити об'єктивний стан організації. В процесі діагностування організації виділяють певні основні системи організації (система управління, фінанси, трудові ресурси, збут, інновації, практична діяльність та ефективність діяльності), які необхідно дослідити для виявлення об'єктивного стану підприємства. Всі свої ресурси підприємству необхідно оцінити на наявність, доступність в ціновому діапазоні, адекватність, оскільки ресурси завжди є обмеженими тому процес діагностики внутрішніх ресурсів є важливою складовою управління підприємством.

Завдання, які вирішуються завдяки проведенню діагностики, можна узагальнити наступним чином: встановлення активів організації, впливаючи на які можна покращити конкурентне становище організації; виявлення слабких і сильних сторін організації у розрізі кожного ресурсу, ідентифікація стратегічного простору організації, розкриття стратегічних можливостей зовнішнього середовища. До основних цілей діагностики підприємства

доцільно віднести: постійний моніторинг місця і становище організації на ринку, в зовнішньому середовищі; визначення напрямків, формування цілей та завдань удосконалення менеджменту та бізнесу; виключення кризових ситуацій, передбачення та усунення або пом'якшення негативних наслідків; можливість застосування виявлених стратегічних активів для досягнення визначених цілей організації; складання характеристики організації та визначення або вдосконалення стратегії її розвитку [1].

Підводячи підсумки, можна сказати, що в основі забезпечення обміном інформації про діяльність підприємства важливу роль відіграє саме бухгалтерський баланс, який є важливою складовою системи безперервного спостереження й суцільного контролю за господарськими процесами. Аналіз бухгалтерських звітів допомагає зробити ефективну діагностику підприємства, та виявити ключові проблеми у вирішенні і удосконаленні розвитку підприємства, досягнутих успіхів в роботі підприємства і покращенні ефективності його господарської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Гребешкова О., Федорцова І. Стратегічна діагностика активів підприємства : постановка проблеми [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/48585/24Grebeshkova.pdf?sequence=1>

2. Мартинюк М.А. Методика аналізу бухгалтерського балансу як складова антикризового управління на підприємстві [Електронний ресурс]- Режим доступу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_09-1/99.pdf